

Ενότητα 6^η

Επίλογος §§ 20 – 21

Κείμενο

1. Ἦδη δέ τινων ἡσθόμην, ᾧ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἐμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαινανται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες,
2. ἅμα δὲ ὑμᾶς ὀρῶν (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρηὴ λέγειν) τοὺς τοιούτους μόνους <τινὸς> ἀξίους νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὀρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἄχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταὶ εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

Ο σκοπός της πρώτης ἀγόρευσης του Μαντιθέου και το κίνητρο ἐνασχόλησής του με τα κοινά

Μετάφραση

1. Αντιλήφθηκα τώρα πια, βουλευτές, ότι μερικοί δυσφορούν εναντίον μου και γι' αυτά, ότι δηλαδή αν και ήμουν νεότερος, επιχείρησα να μιλώ μπροστά στο λαό. Αλλά πρώτα βέβαια, αναγκάστηκα να αγορεύω για τις δικές μου υποθέσεις, έπειτα νομίζω πως κι ο ίδιος πράγματι επέδειξα μεγαλύτερη φιλοδοξία από όση έπρεπε από τη μια, επειδή αναλογιζόμουν τους προγόνους – ότι δηλαδή ποτέ δεν είχαν πάψει να υπηρετούν την πόλη - ,
2. από την άλλη, επειδή έβλεπα εσάς (πρέπει βέβαια να λέμε την αλήθεια) να θεωρείτε ότι μόνο αυτοί είναι άξιοι (για κάτι) έτσι αν (:όταν) ένας βλέπει ότι εσείς έχετε αυτή τη γνώμη, ποιος δεν θα παρακινιόταν (:φιλοδοξούσε) να ενεργεί και να μιλάει για τα ζητήματα της πόλης; Αλλά για ποιο λόγο θα ήταν δυνατό να ενοχλείστε με τέτοιους ανθρώπους; Γιατί (:άλλωστε) δεν είναι (:δεν έχουν οριστεί) άλλοι κριτές γι' αυτούς παρά μόνο εσείς.

Λεξιλογικά σχόλια

Ομόρριζα - Παράγωγα

ἡσθόμην	= αίσθηση, αισθητός, αίσθημα, αισθητήριο, αισθητικός
ἀχθομένων	= ἄχθος, αχθοφόρος
ἐπεχείρησα	= επιχείρηση, επιχείρημα, επιχειρηματίας, επιχειρηματικός
δημηγορῆσαι	= δημηγόρος, δημηγορία, δημηγορικός
δοκῶ	= δόξα, ἄδοξος, δοξάζω, ἀδόκητος, δόγμα, δόκιμος, δοκιμή, δοκίμιο, δοκιμάζω
διατεθῆναι	= θήκη, θέση, θέμα, νομοθέτης, θεσμός, θέμις, θετός, ἀδιάθετος, θεματικός, ομόθεμος, ἐγκάθετος
πέπαινανται	= παύση, παύλα, ἀπαυστος > ἀπαυτος
ἐπαρθείη	> ἐπί + αἶρομαι = ἄρση, ἄρδην (=ἀπό τα θεμέλια, πέρα για πέρα: ἡ κατάσταση ἄλλαξε ἄρδην), μετέωρος, ἐπαρση, ἀνάρτητος, ἀνταρσία, ἀρσηβαρίστας
πράττειν	= πράγμα, πράξη, πρακτικός, ἀπρακτος, πολυπράγμονας, πράκτορας, ἀπραγος

Ποιητικά σχήματα

Αντιθέσεις.....«τό μὲν πρῶτον... ἔπειτα μέντοι...», «ἅμα μὲν τῶν προγόνων... ἅμα δὲ ὑμᾶς ὀρῶν...»

Υπερβολή.....«ὅτι οὐδὲν πέπαινανται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες...»

Ρητορικές ερωτήσεις.....«τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη... πόλεως;» (ισοδυναμεί με έντονη κατάφαση: «πας τις ἂν ἐπαρθείη... πόλεως»), «τί ἂν... ἄχθοισθε;» (ισοδυναμεί με έντονη ἀρνηση: «οὐδεμία αἰτία ἢ οὐδὲν ἐστίν, ὥστε τούτοις ἀχθεσθαι»)

Ερμηνευτικά σχόλια

Σχολικό εγχειρίδιο, σελ. 110.

Εργασίες

1. Σχολικό εγχειρίδιο, σελ. 111, άσκηση 1.
2. Σχολικό εγχειρίδιο, σελ. 111, άσκηση 2.
3. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι δευτερεύουσες προτάσεις των αποσπασμάτων.
4. Να κλιθούν στις πλάγιες πτώσεις ενικού και πληθυντικού τα: *ὄν, πραγμάτων, πόλεως, ὄρων, ὑμεῖς*
5. Να γίνει Χ.Α στα ακόλουθα: *ἡσθόμην, πράττοντες, πράττειν*
6. Ο Σωκράτης αναφέρεται τα αποτελέσματα που έχει ένας ρητορικός λόγος όταν ο ρήτορας παينهύει το ακροατήριό του. Πώς σχολιάζετε αυτή την άποψη σε σχέση με το απόσπασμα του Μαντιθέου;

* Παράλληλο Κείμενο

MENEΞΕΝΟΣ. Πάντα εσύ, Σωκράτη, ειρωνεύεσαι τους ρήτορες. Όμως εγώ νομίζω πως αυτός που τώρα όρισαν (για να μιλήσει) την έχει μάλλον άσχημα, διότι η εκλογή του έγινε τελείως ξαφνικά και ίσως ο ρήτορας αναγκασθεί να αγορεύσει περίπου αυτοσχεδιάζοντας.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Κάνεις λάθος, φίλε μου. Έχουν όλοι αυτοί λόγους από πριν ετοιμασμένους και εκτός αυτού μήτε ο αυτοσχεδιασμός σε τέτοιες περιπτώσεις είναι δύσκολος. Διότι, αν κάποτε χρειαζόταν να επαινέσει κανείς τους Αθηναίους σε ακροατήριο Σπαρτιατών ή τους Σπαρτιάτες ενώπιον των Αθηναίων, θα έπρεπε να ευρεθεί ο ικανός ρήτορας που θα πείσει και θ' αφήσει καλές εντυπώσεις. Όταν όμως κάποιος αγορεύει ενώπιον αυτών τους οποίους εγκωμιάζει, δεν μου φαίνεται και σπουδαία υπόθεση να επιδοκιμασθεί.

Μετάφρ. Κ.Ι. Δάλκος
(Πλάτων, Μενέξενος, 364C - 235D)